

14. Chakraborty M. Strategies for Virtual Learning Environments: Focusing on Teaching Presence and Teaching Immediacy / M. Chakraborty, Fr. M. Nafukho. Internet Learning. – 2015. – Vol. 4. - № 1, Article 2. – URL: <http://digitalcommons.apus.edu/internetlearning/vol4/iss1/2>.
15. Kober S. Konzipierung der virtuellen Lehr- und Lernumgebung / S. Kober. – Dusseldorf : Der Vizepräsident für Alumni-Management und wissenschaftliche Weiterbildung Prof. Dr. Horst Peters (Hg.), 2017 – 6s.
16. Lipeikiene J. Virtual Learning Environments as a Supplement to Traditional Teaching. Informatics in Education. 2003. Vol. 2. № 1. P. 53–64.
17. Škerlak T., Kaufmann H., Bachmann G. (2014) Lernumgebungen an der Hochschule auf dem Weg zum Campus von morgen. Medien in der Wissenschaft, Band 66. Münster ; New York : Waxmann Verlag GmbH, 367 s.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.4.8>

EDUKACJA NIEFORMALNA ORAZ STRUKTURALNE I SEMANTYCZNE CECHY JEGO ŚWIADOMOŚCI PRZEZ WSPÓŁCZESNYCH STUDENTÓW UKRAIŃSKICH

Maksym Yaburov

*aspirant Katedry Teorii i Praktyki Edukacji Podstawowej
Państwowej Uczelni „Donbaski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny”
(Słowiańsk, obwód doniecki, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0002-5997-1464
iaburovm@gmail.com*

Adnotacja. Przeprowadzono analizę stanu powstawania edukacji nieformalnej na Ukrainie jako specjalnie zorganizowanej formacji edukacyjnej działalności edukacyjnej i zawodowej podmiotów procesu edukacyjnego, która oferuje mu szeroki zestaw możliwych opcji osobistego doskonalenia i umożliwia świadomy wolny wybór elastycznej i optymalnej trajektorii samorozwoju jednostki. Udowodniono, że świadomość krajowych studentów na temat edukacji nieformalnej jest dość niska, ich udział w nieformalnych projektach edukacyjnych jest przypadkowy. Jednak ukraińska młodzież studencka jest nadal w pewien sposób informowana o funkcjonowaniu nieformalnych systemów edukacyjnych za granicą, ich skuteczności i perspektyw w warunkach globalnego świata. Ustalono, że nieformalne innowacje edukacyjne są bardziej świadome i wywołują bardziej pozytywne nastawienie uczniów odnoszących sukcesy akademickie i aktywnych, którzy mają wysokie perspektywy zatrudnienia w specjalności, co stanowi dobrą podstawę w środowisku zawodowym do korzystania z nieformalnej edukacji w zakresie szkolenia zawodowego przyszłych specjalistów.

Słowa kluczowe: edukacja nieformalna, student, kompetencje, struktura, medium, zadania, komponent.

NON-FORMAL EDUCATION AND PECULIARITIES OF ITS STRUCTURAL PERCEPTION BY MODERN UKRAINIAN STUDENTS

Maksym Iaburov

*Postgraduate Student at the Primary Education Theory and Practice Department
Donbas State Pedagogical University (Sloviansk, Donetsk region, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0002-5997-1464
iaburovm@gmail.com*

Abstract. The author of the article holds the analysis of the state of non-formal education in Ukraine as a specially organized educational formation of educational and professional activities which involve the subjects of the educational process. According to the analysis done, non-formal education offers the participants of the process a wide range of possible options for personal development and allows them to make a conscious choice of flexible and optimal trajectory for their personal development. It is proved that the awareness of Ukrainian students about non-formal education is quite low, their participation in non-formal educational projects is random. However, Ukrainian student youth is still partly informed about the functioning of non-formal education systems abroad, their effectiveness and prospects in the global world. It has been established that non-formal educational innovations are more deeply understood and evoke a more favorable attitude of academically successful and active students with high employment prospects. It creates a good basis in the professional environment for the use of non-formal education in training future professionals.

Key words: non-formal education, student, competence, structure, means, task, component.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ТА СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ УСВІДОМЛЕННЯ СУЧАСНИМ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТСТВОМ

Максим Ябуров

аспірант кафедри теорії і практики початкової освіти

Донбаського державного педагогічного університету (Слов'янськ, Донецька область, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-5997-1464

iaburovm@gmail.com

Анотація. Проводиться аналіз стану сформованості неформальної освіти в Україні як спеціально організованої освітньої формації навчально-професійної діяльності суб'єктів освітнього процесу, що пропонує їм широкий набір можливих варіантів особистісного вдосконалення та уможливорює свідомий вільний вибір гнучкої та оптимальної траєкторії саморозвитку особистості. Доведено, що поінформованість вітчизняних студентів про неформальну освіту є доволі низькою, їхня участь у неформальних освітніх проєктах має випадковий характер. Проте українська студентська молодь все ж певним чином поінформована про функціонування неформальних освітніх систем за кордоном, їхню ефективність та перспективність в умовах глобального світу. Встановлено, що неформальні освітні інновації більш глибоко усвідомлюються та викликають більш схвальне ставлення академічно успішних та активних студентів, які мають високу перспективу працевлаштування за фахом, що створює гарне підґрунтя у професійному середовищі для використання неформальної освіти у сфері професійної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: неформальна освіта, студент, компетентність, структура, засіб, завдання, компонент.

Вступ. У європейських документах неформальна освіта починає згадуватися з 1960-х років, зокрема у 1968 році це поняття було вперше використано у книзі «Світова освітня криза: системний підхід» американського педагога-економіста Філіпа Кумбса. Країнами-першопрохідцями у впровадженні неформальної освіти у Європі виступили країни Скандинавського регіону, зокрема Швеція, що й досі традиційно лідирує у сфері неформальної освіти та освіти дорослих у європейському освітньому просторі. Важливість та ефективність неформального навчання були вперше формально задекларовані у 1996 році в аспекті освіти впродовж всього життя на рівні Організації Безпеки і Співпраці в Європі (ОБСЄ). Нині провідними організаціями, які працюють у сфері дослідження, розвитку та впровадження неформальної освіти на європейському рівні, є молодіжний відділ Ради Європи, тренерський пул Ради Європи та спеціалізовані ресурсні центри SALTO за підтримки Європейської комісії тощо.

У матеріалах, що містяться у Міжнародній стандартній класифікації освіти (МСК, 2011), яка розроблена та впроваджена за активної участі інституцій ЮНЕСКО, неформальна освіта трактується як форма та різновид освіти, що є інституціолізованою, цілеспрямованою та спланованою окремою особистістю або організацією, яка забезпечує надання різноманітних освітніх послуг.

У нормативних освітніх документах Європейського Союзу, зокрема Рекомендаціях щодо визнання неформального та інформального навчання, неформальне навчання розуміється як різновид навчання, що реалізується у рамках планованої діяльності (визначення основних цілей навчання та його тривалості) з наявною певною формою підтримки учасників навчання у його процесі (Рекомендації Ради ЄС від 20 грудня 2012 р. щодо визнання неформального та інформального навчання, 2012).

Доступна документація Європейського центру розвитку професійної освіти (Cedefop) містить згадування про неформальне навчання як форму навчання, що заздалегідь побудоване навколо певної діяльності, що не маркована у відкритій формі як навчання (відсутнє чітке завдання, тривалість, форма академічної підтримки), проте все одно містить визначений навчальний елемент, однак не завершується формалізованою сертифікацією (Неформальна освіта: поняття, сутність, засади (пам'ятка читачеві), 2017).

Меморандум безперервного навчання як керівний освітній документ ЄС трактує неформальну освіту як таку, що зазвичай не супроводжується видачею освітнього документа, здійснюється на базі навчальних закладів та (або) громадських організацій, а також шляхом індивідуальних занять з репетитором або тьютором (А Меморандум on Lifelong Learning, 2000).

Європейська комісія спільно з Радою Європи в межах втілення проєкту «The EU-CoE youth partnership» розглядають неформальне навчання як цілеспрямоване та добровільне навчання, що має місце в різноманітних ситуаціях та обставинах (несистематичні, з підтримкою куратору або без неї, за відсутності навчального плану, пристосована для певної цільової аудиторії), коли навчання та підготовка необов'язково є єдиним або провідним видом діяльності (The European Knowledge Centre for Youth Policy, 2018).

Основна частина. Вищенаведені аспекти проблеми неформальної освіти та її реалізації у нашій країні, особливості її втілення у викладацькому та студентському середовищі, розуміння її значення та специфіки суб'єктами навчально-виховного процесу у сучасних вітчизняних вишах і зумовили вибір та формулювання теми дослідження «Неформальна освіта та сучасне українське студентство: структурно-змістові особливості усвідомлення».

Відповідно, **метою** нашого дослідження є послідовне, ґрунтовне та систематичне розкриття особливостей змісту, структури та функцій неформальної освіти як у генералізованому сенсі, так і по відношенню до сучасних реалій вітчизняного освітнього простору, представленість його специфіки у свідомості сучасного українського студентства. Відповідно, завданнями нашого дослідження є: 1) аналіз теоретико-методологічних

передумов розгортання неформальних освітніх формацій у вітчизняних вишах; 2) семантичний аналіз змісту, структури, форм та значення неформальної освіти з погляду сучасної студентської спільноти.

Матеріали і методи дослідження включають аналіз та синтез наявної теоретичної та методологічної бази, теоретичне моделювання функціональних та структурних особливостей явища, що вивчається; вільний асоціативний експеримент стосовно конструкта «неформальна освіта» у студентському середовищі з подальшим контент-аналізом відповідей, кореляційний аналіз (співвіднесення обсягу відповідей-асоціацій та успішності навчання), анкетування студентства з питань організації та значення неформальної освіти, наукова інтерпретація отриманих емпіричних результатів тощо. У ролі експериментальної вибірки виступають студенти 1-5 років навчання рівня вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр» спеціальності «071 Облік та оподаткування» Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» загальною кількістю 50 осіб.

Результати та їх обговорення. З метою напрацювання вихідної теоретико-методологічної концепції сучасної неформальної освіти нами проведено стислий аналіз основних поглядів вітчизняних та закордонних дослідників цієї проблематики, на окремих положеннях нами зроблено наголос, оскільки надалі вони будуть вкрай важливими задля розуміння специфіки становлення та розвитку неформальних освітніх систем нашої країни.

І.В. Іванова пропонує розглядати неформальну освіту як важливу частину загальної системи освіти та як спеціальним чином організоване освітнє інтегративне середовище життєдіяльності суб'єктів освітнього процесу, що являє собою різноманітні варіанти та можливість вільного свідомого вибору оптимальної траєкторії власного розвитку особистості, що навчається, відповідно до її індивідуально-психологічних та освітніх потреб, та яке сприяє при цьому набуттю нею стійкої усвідомлюваної потреби у пізнанні та творчості, максимальному саморозкриттю та самореалізації, особистісно-професійному самовизначенню тощо (Іванова, 2015: 180).

На думку І.В. Ковальова, безпосередня реалізація проектів неформальної освіти може відбуватися не тільки на базі навчальних установ та центрів (коледжів, університетів та інших закладів освіти), але й і за участю та на базі закладів культури та дозвілля (бібліотеки, музеї, будинки культури, дозвіллі центри, коворкінг-центри тощо), оскільки неформальні освітні інституції представлені в тому числі соціально орієнтованими організаціями та установами або ж групами ініціативних громадян. Проте навіть на таких засадах досягнення значного соціального ефекту впровадження неформальної освіти дорослих можливе, на думку автора, за умов реалізації державних програм підтримки даної галузі (Ковальов, 2015: 80).

І. Folvarochnyi наголошує, що неформальна освіта дорослих повинна мати яскраво виражений соціальний вектор, що пов'язаний із проблемами профілактики різного роду захворювань, екологічної просвіти населення, розвитку національних культурних підходів і толерантності, ознайомлення та призначування до європейських громадянських традицій у сфері вітчизняної освіти. Серед перспективних напрямів розвитку неформальної освіти дорослих автор вбачає обговорення стратегії освітньої політики в даній сфері та напрями її практичної реалізації, поширення та обробку статистичної інформації з даних питань, розробка методології та обґрунтування доречності використання провідного закордонного досвіду неформальної освіти, розробка правової бази неформальної освіти дорослих та механізмів її безпосередньої реалізації, оптимізація та модернізація її науково-методичного забезпечення тощо (Folvarochnyi, 2014: 75).

О. Лазоренко, аналізуючи європейську політику у сфері освіти дорослих як складової частини системи навчання (безперервного або протягом життя), додатково виділяє концепт ситуативної освіти дорослих як спорідненого до концепту неформального навчання дорослих; структуру пожиттєвої або безперервної освіти в Україні авторка описує таким чином: навчання у загальноосвітніх школах, в професійно-технічних навчальних закладах, закладах вищої освіти, післядипломне навчання, навчання шляхом самоосвіти, навчання як перепідготовка, навчання шляхом підвищення кваліфікації, корпоративне навчання, професійне навчання безробітних громадян, неформальна освіта дорослих (власне неформальна та спонтанна) тощо (Лазоренко, 2011: 255).

І.С. Пічугіна обґрунтовує серйозний ресурсний потенціал сучасних видів освіти, що полягає у використанні інформаційно-комунікаційних технологій для самоосвіти та саморозвитку дорослих, зокрема неформальної та інформальної освіти, та у підсумку створює для дорослої людини можливість здійснювати безперервну освіту впродовж життя, вкрай необхідну на сучасному етапі соціально-економічного розвитку суспільства (Пічугіна, 2015:172).

На думку О. Фучила, аналіз організаційних форм професійної освіти дорослих, перепідготовки громадян в умовах посткризового безробіття в сучасному європейському економічному просторі дає змогу стверджувати, що як формальна, так і неформальна сфера освіти надає широкий спектр можливостей для навчання та перепідготовки громадян, особливо в умовах соціально-економічного функціонування іншомовних етнічних спільнот (надання оплачуваної відпустки у приватному секторі економіки для здобуття певної освіти, організація курсів для освоєння ремесла молоддю тощо) (Фучила, 2011: 194).

Спираючись на дані аспекти розуміння сутності неформальної освіти, особливості її реалізації в Україні та світі, в тому числі у контексті інтеграції нашої держави до світової спільноти, ми розробили відкриту дискусійну анкету, що стосується визначення неформальної освіти, її сутності, особливостей, можливості повсякденного використання, переваг та недоліків тощо. У разі, коли респонденти зазнавали певних труднощів, їм пропонувалося сформулювати відповідь у формі аналогії, порівняння або протиставлення,

що, з одного боку, дозволяло отримати певні уявлення про ступінь та якість представленості даного концепту у свідомості студентства, а з іншого боку, спрощувало саму процедуру відповідей. Це опитування у вигляді анкетування відбувалося у позааудиторний час, на добровільній основі, у теплій та невимушеній атмосфері.

Результати анкетування, окрім кількісного аналізу, були зведені нами у матрицю контент-аналізу, згодом були виділені відповідні категорії, що суттєво спростило подальшу обробку результатів. Так, лише 28 з 50 студентів (56%) чули про неформальну освіту, мають про неї певні відомості та можуть описати її сутність, проте доволі приблизно, ключовим елементом опису виступає її протиставлення формальній освіті та більш спрощене ставлення до освітнього документа, що підтверджує наявність такої освіти.

23 студенти (46%) зазначають із певними труднощами сферу застосування неформальної освіти, володіють певними відомостями про її виникнення та історію її становлення в контексті того, що вона виникла, швидше за все, за кордоном та використовується громадськими організаціями та представниками етнічних та окремих релігійних спільнот у певних місцевостях.

Володіють деякою інформацією про переваги неформальної освіти 20 студентів (40%) респондентів, вказуючи більшу мобільність неформальної освіти, що вона використовується там, де з деяких причин недоречно або неприпустимо користуватися звичайною, формальною освітою.

Впевнені у можливості використання неформальної освіти у формуванні власної фахової компетентності як майбутнього економіста шляхом неформальних освітніх інновацій 17 студентів (34%), вказуючи на сфери майбутньої економічної діяльності, яких майже не торкається освіта формального плану, проте припускаючи таку можливість для неформальних освітніх технологій.

Нарешті, вбачають перспективи розвитку неформальної освіти у майбутньому, причому найближчому, 13 студентів (26%), вважаючи, що подальша дебіюрократизація системи освіти, підвищення її відкритості та демократичності, цифровізація освітнього процесу створюють необхідні передумови для її подальшого розвитку.

До того ж тільки 10 студентів (20%) студентів певною мірою хоча б раз у житті безпосередньо брали участь у неформальних освітніх проектах, хоча і зазначають епізодичний формат власної участі, низьку системність функціонування таких освітніх проектів, відсутність їх чіткої організаційно-правової моделі тощо.

Використана нами процедура кореляційного аналізу за Пірсоном для показників довжини словника поінформованості про неформальну освіту (це інтегральний показник, що складається з усіх вільних асоціацій при відповіді на кожне питання анкети) та показника успішності навчання (об'єктивний показник успішності студента у складанні екзаменаційних та залікових сесій за період навчання) дозволила встановити статистично достовірний позитивний зв'язок з коефіцієнтом кореляції 0,73 ($p < 0,01$) між даними показниками.

Нами встановлено, що неформальна освіта на даному етапі розвитку системи освіти України ще не є остаточно визнаною, хоча і користується великою популярністю серед певних верств населення (особливо молоді та економічно активних людей середнього віку), її юридичний та організаційний статус ще є розпливчастим, фінансова підтримка з боку держави практично відсутня, методологічна та методична підтримка з боку керівних органів освіти є занадто слабкою.

Відповідно, поінформованість вітчизняних студентів про неформальну освіту доволі низька, участь у них має випадковий характер, оскільки відсутня освітня політика держави в даній сфері. Проте українська студентська молодь все ж має певну інформацію про функціонування неформальних освітніх систем за кордоном, про їхню ефективність, зручність, перспективність в умовах глобального світу.

Дуже оптимістичним фактом виступає те, що неформальні освітні інновації більш глибоко усвідомлюються та викликають більш схвальне ставлення академічно успішних та активних студентів, відмінників навчання, що беруть участь у науково-дослідній роботі, мають високу перспективу працевлаштування за фахом або вже працевлаштовані, що створює гарне підґрунтя у професійному середовищі для використання неформальної освіти.

Тож вважаємо, що неформальна освіта в Україні має всі перспективи стати в майбутньому усталеною та звичною формою функціонування освітнього середовища, що користується увагою з боку держави, дістає юридичну, методичну, фінансово-економічну підтримку, сприяння подальшому визнанню та розвитку.

Висновки. За результатами нашого дослідження вважаємо за необхідне зазначити, що неформальну освіту сьогодні у вітчизняних освітніх реаліях доречно розглядати як спеціально організований освітній простір навчально-професійної діяльності суб'єктів освітнього процесу, що являє собою широкий набір можливих варіантів особистісного вдосконалення та передбачає можливість свідомого вільного вибору гнучкої та оптимальної траєкторії саморозвитку особистості, яка якомога повніше відповідає їхнім індивідуально-психологічним та освітнім потребам, сприяючи при цьому становленню та розвитку стійкої усвідомленої особистісної потреби у пізнанні та креативності, максимальній самоактуалізації та самореалізації, особистісно-професійному самоусвідомленню та самовизначенню.

Сучасне українське професійно орієнтоване студентство усвідомлює неформальну освіту у загальних рисах, має певну інформацію про її переваги та недоліки, історію її становлення, причини її виникнення, перспективність її використання у контексті демократизації, цифровізації системи вищої освіти. Академічно успішні та перспективні в плані кар'єри студенти оцінюють неформальну освіту переважно схвально, вбачаючи у найближчому майбутньому необхідність її просунення, інтенсифікації та популяризації, особливо у фаховому середовищі.

Список використаних джерел:

1. Иванова И.В. Неформальное образование – инвестиции в человеческий капитал. *Вестник Томского государственного университета*. 2015. № 390. С. 179-184.
2. Ковалёв И.В. Неформальное образование взрослых в контексте социокультурной модернизации общества. *Журнал научных публикаций «Дискуссия»*. № 11 (63). Декабрь 2015. С. 88-94.
3. Лазоренко О. Філософія освіти дорослих в контексті практичної парадигми пожиттєвого навчання: європейський приклад для України. *Філософія освіти*. 2011. № 1/2. С. 255-265.
4. Неформальна освіта: поняття, сутність, засади (пам'ятка читачеві). *Віртуальний бібліограф*. URL: <https://biblio.lib.kherson.ua/neformalna-osvita.htm>
5. Пічугіна І.С. Сучасний стан застосування інформаційно-комунікаційних технологій для самоосвіти та саморозвитку особистості дорослих. *Інформаційні технології в освіті : збірник наукових праць*. 2015. Випуск 24. С. 172-191.
6. Рекомендації Ради ЄС від 20 грудня 2012 р. щодо визнання неформального та інформального навчання. URL: http://ipq.org.ua/upload/files/files/06_Biblioteka/01_Normativna_baza/01_Viznznnya_neformalnogo_navchannya/01_Mignarodni_dokumenti/council_recommendations_20_dec_2012_ukr.pdf.
7. Фучила О. Організація професійної освіти дорослих у франкомовній спільноті Бельгії. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2011. № 2. С. 194-202.
8. Folvarochnyi I. The development of social problems of enlightenment activities in the field of education of adults. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2014. № 1/2. С. 74-77.
9. A Memorandum on Lifelong Learning. URL: http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf.
10. The European Knowledge Centre for Youth Policy (n.d.) pjpeu.coe.int. URL: <http://pjpeu.coe.int/en/web/youth-partnership/glossary>.

References:

1. Ivanova I.V. (2015). Neformalnoe obrazovanie – investitsii v chelovecheskiy kapital [Non-formal education is an investment in human capital]. *Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta*. № 390. S. 179-184. [in Russian].
2. Kovalyov I.V. (2015) Neformalnoe obrazovanie vzroslyih v kontekste sotsiokulturnoy modernizatsii obschestva [Non-formal adult education in the context of socio-cultural modernization of society]. *Zhurnal nauchnyih publikatsiy «Diskussiya»*. № 11 (63).. S. 88-94.
3. Lazorenko O. (2011) Filosofiya osviti doroslih v kontekstI praktichnoyi paradigmi pozhittevogo navchannya: Evropeyskiy priklad dlya Ukrayini [Philosophy of adult education in the context of a practical paradigm of lifelong learning: a European example for Ukraine]. *Filosofiya osviti*. № 1/2. S. 255-265.
4. Neformalna osvita: ponyattya, sutnIst, zasadi (pam'yatka chitachevi). *Virtualniy bibliograf*. URL: <https://biblio.lib.kherson.ua/neformalna-osvita.html>.
5. Pichugina I.S. (2015) Suchasniy stan zastosuvannya informatsiyno-komunikatsiynih tehnologiy dlya samoosviti ta samorozvittu osobistostI doroslih [The current state of application of information and communication technologies for self-education and self-development of the adult personality]. *InformatsiynI tehnologiyi v osviti : zbirnik naukovih prats*. Vipusk 24. S. 172-191.
6. Rekomendatsiyi Radi ES vid 20 grudnya 2012 r. schodo viznannya neformalnogo ta informalnogo navchannya. URL: http://ipq.org.ua/upload/files/files/06_Biblioteka/01_Normativna_baza/01_Viznznnya_neformalnogo_navchannya/01_Mignarodni_dokumenti/council_recommendations_20_dec_2012_ukr.pdf.
7. Fuchila O. (2011) OrganIzatsIya profesiyanoi osviti doroslih u frankomovniy spilnoti Belgiyi [Organization of adult vocational education in the French-speaking community of Belgium]. *Pedagogika i psihologiya profesiyanoi osviti*. № 2. S. 194-202.
8. Folvarochnyi I. (2014). The development of social problems of enlightenment activities in the field of education of adults. *Neperervna profesiyna osvIta: teoriya i praktika*. № 1/2. С. 74-77.
9. A Memorandum on Lifelong Learning. URL: http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf.
10. The European Knowledge Centre for Youth Policy (n.d.) pjpeu.coe.int. URL: Retrieved from <http://pjpeu.coe.int/en/web/youth-partnership/glossary>.